

mindelighed, og hvor der hersker et godt Forhold mellem Ejer og Bruger, vil Ejeren i Almindelighed heller ikke have følt sig opfordret til at oprette Tjenestekontrakt med Bolig. Derimod tror jeg, at det er meget misforstaaet, hvis man vil mene, at den Arbejder er bedre stillet, der har en Jordlod, end den, der ingen har, hvor Forholdet er saaledes, at Opsigelsen altid hænger truende over Hovedet. Under saadanne Forhold vil jeg ubetinget give den jordløse Arbejder Fortrinet, hvis man vil gøre sig klart, hvad det vil sige at kunne siges ud med 3 Maaneders Varsel, endog naar Vinteren staar for Døren. Arbejdere uden Jord kan altid skaffe sig Tag over Hovedet, men for den, der tillige har en Kreaturbesætning, vil det vist vise sig at være umuligt at finde et Hus med Jordlod. Jeg forstaar egentlig ikke, hvorfor denne Sag møder saa stor Modstand fra Ejernes Side. Hvor det rette Forhold mellem Ejer og Bruger endnu er bevaret — og det maa vi dog vel gaa ud fra er det almindelige —, tror jeg ikke, Ejerne i nævneværdig Grad vil føle sig generet af det 8-aarige Lejemaal. Den samme Arbejdskraft er jo dog til Stede, enten Arbejderen har en 8-aarig Lejekontrakt, eller han har en Tjenestekontrakt med 3 Maaneders Opsigelse. Det kunde jo være, at Arbejderen under den mere sikre Besiddelsesret vilde føle sig stærkere knyttet til sin egen Bedrift og faa større Interesse for den, saa den vil lægge mere Beslag paa hans Arbejdstid, men dette skulde man dog vel ikke modvirke ved Lov. Det vilde samfundsmæssig set være en Vinding, om der af den Grund blev Plads for mere Arbejdskraft paa Landet og flere Boliger. Jeg skal i denne Forbindelse pege paa et Forhold, som jeg synes er værd at lægge Mærke til. Vi har i Kommissionerne haft flere Tjenestekontrakter fra saadanne Arbejdere, der har Jordloder paa indtil 7 Tdr. Land. Disse, der ved Opsigelse fra Ejers Side er blevet stillet overfor Valget enten at underskrive Tjenestekontrakten eller fraflytte Huset, har valgt at underskrive Kontrakter om Tjenesteboliger, ved hvilke de har forpligtet sig til at arbejde for Ejeren med Undtagelse af 40 Dage om Aaret. Det er Huse med et Jordtilliggende, der nærmest vil lægge Beslag paa omtrent, hvad der er en Mands fulde Arbejdsevne, men der levnes ham kun 40 Dage. Disse Forhold er jo i daarlig Kontakt med Bestræbelserne i Lovgivningen for at skabe Betingelser for at faa gjort Udnyttelsen af Jor-

den saa intensiv som muligt. Her er et Forhold, som man sikkert fra alle Sider er enig om ikke bør opretholdes. Jeg kan neppe tro, at man fra nogen Side ønsker, at Lovgivningsmagten skal holde sin Haand over Opretholdelsen af saadanne Forhold. Hvis Gaardenes Arbejdskraft i den Udstrækning, som her er Tale om, skal hentes fra den Kreds af Arbejdere, hvis egen hjemlige Bedrift burde være deres Hovederhverv, saa viser dette, at der paa den paagældende Egn er en følelig Trang til Arbejdskraft, og den naturlige Udvej til Afhjælpning af dette Forhold vilde jo være, at Ejeren skaffede sig Arbejderboliger.

Naar det foreliggende Lovforslag er blevet til Lov, er det mit Haab, at denne Sag dermed vil være bragt ind i et roligere Løje, og at Forhold af den Art, som jeg her fremdrager, maa høre en dunkel Fortid til.

Med disse Bemærkninger skal jeg tillade mig at anbefale Lovforslaget til villig Behandling.

Jensen (Aale): Det foreliggende Lovforslag fremtræder jo som Ændring til Loven af 30. Juni 1919 om Brug af Huse paa Landet og skyldes den Omstændighed, at der er opstaaet Uenighed mellem de Kommissioner, der er nedsatte til at administrere denne Lov, og Ministeriet om Forstaaelsen og Fortolkningen af den. Den højtærede Landbrugsminister har kortelig gjort Rede for, hvad egentlig Misforstaaelsen drejede sig om, nemlig om, hvad der skulde forstaaes ved et „fast Tjenesteforhold“. Ministeriet og nu ogsaa den højtærede Minister var af den Opfattelse, at Landarbejderforbundet her havde skabt et ganske nyt Forhold. Man var af modsat Anskuelse indenfor samtlige Kommissioner, der er nedsatte i Anledning af den nævnte Lov, og det gav saa Anledning til, at der blev ført Forhandlinger mellem disse Kommissioner og Landbrugsministeren, hvilket igen bevirkede, at Landbrugsministeren indfrieede et givet Løfte om at forelægge et Forslag til Klaring af Spørgsmaalet. Jeg maa sige, at det Lovforslag, der blev forelagt i Folketinget, var jeg ikke særlig glad for, fordi det efter min Mening var et stort Tilbageskridt fra, hvad man havde tænkt sig ved Loven af 30. Juni 1919, men saa meget mere Grund er der til at takke den højtærede Minister, fordi han har taget imod de mange Ændringsforslag, som kom frem i Folketinget, og er gaaet med til Lovforslaget i den Skikkelse, hvori det nu foreligger.